

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de done ori pre septembra: Duminica si Joiua. — Prenumeratia se face in Sabiu la expeditia foiei pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditia. Pretul prenumeratiei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 13. ANULU XX.

Sabiu, in 13/25 Februarie 1872.

tral celealte parti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ, si tieri straine pre anu 12 $\frac{1}{2}$ anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru intiala ora cu 5 $\frac{1}{2}$ fl. si pentru a treia repetare cu 3 $\frac{1}{2}$, cr. v. a.

Parastasu.

in memoriam fericitului Emanuil Gojdu.

Conform unei decisiuni congresuale aduse in siedintia a IX-a tienuta in 10 Octobre 1870 si in urma acestei decisiuni conformu unui circulariu de sub nr. 63 consistorialu din 23 Ianuariu 1871 se va tien astazi, ca in duminica proksima dupa diu nascerei a intru feericire repausatului, adeca dupa 9 Februarie, parastasu solemnu pentru pomenirea si odihna credinciosului fiu alu bisericei si iubitorului sinceru alu natiunei sele a fericitului si pururea pomenitului testatoru Emanuil Gojdu.

Prelanga rugaciunile, ce se voru inaltia din partea crestinilor romani ortodocsi pentru fericitulu si pre langa cele ce se voru rostii de barbatii nostri bisericesci in diu de astazi in intriga nostra Metropolia, fia-ne si noue permisu a ne aduce aminte de acestu iubitu alu nostru, carele ne iubesc si acum si dreptu de o mica recunoscinta pentru zelulu si amorulu ce l'a aratatu poporului din a carui sinu a esit, a-i esprime unu profundu si piosu: Fia-i tierana usiora si amintirea eterna, din care amintire inse sa resara pentru seculi indepartati imitarea faptei sele nobile spre inflorirea si concordia neamului nostru in binele care sa lu ajunga, asi precum a fostu (concordia) odiniora in cele mai grele suferintie.

Galitia si autonomia ei.

Mai dela inceputulu erei constitutionale vedem pre galitianni respective polonii din Galitia luptandu-se pentru o pusetiune autonomică a tierii lor. Realisarea dorintielor polonilor galitianni insa au avut doue pedeci mari, un centralismul germanisoriu, de carele nu se desbaera nemtii bucurosu nici in diu de astazi; altu inse au fostu si este netolerantia polona satia cu compatriotii ruteni, precari ii ignorédia chiar si atunci candu se vedu si ei ignorati de altii.

Post tot discrimina rerum vedem ca senatul imperialu de ceea parte de Laita s'a decisu a lasa din cerbicosia sea centralistica si a se demite la unu compromisu cu Galitia. O subcomissiune parlamentaria au si redactatu unu proiectu de compromisu, carele se coprinde in urmatorele afaceri, ce se potu atribui competitioiei legislative in dietia galitianni si adeca: legislatiunea asupra stabilirei de camere de comerciu si industria; asupra afacerilor de comerciu si de tacse, stabilimentelor de creditu si de ascurare, bancelor, cu exceptiunea acelor care emitu bilet si asupra casselor de parastare; mai departe, intre marginile legilor fundamentali, fipsarea principiilor de instruciunea publica (scole, gimnasie si universitatii), pre langa reservata dispusetiunilor ce competu legislatiunei imperiului; legislatiunea penale in afaceri politiane, in ceea ce privesce contraventiunile la prescriptiuni si aperarile cari au de scopu punerea in lucrare a legilor tierii, totu-deun inse intre marginile legilor imperiali; legislatiunea asupra transportului prin poterea publica, inse intre marginile legilor aduse de senatul imperialu ca legi fundamentale; legislatiunea in materiile de dreptu civile, precum tuturato si curatela si procedura in asemenea materii pre langa reservata unei regole pentru jurisdicitioni facuta prin legislatiunea imperiului; asemenea legislatiunea unor legi necesarie la crearea de carti

funduare, dara si acestea pre basea legislatiunei generale de catastru, totu asta pentru introducerea de judecatori de pace si tribunale pentru afaceri mici, se intielege ca competinti a loru va fi lipsata de legislatiunea imperiului; legislatiune pentru dispusetiuni fundamentale de o organisare a autoritatilor administrative politice locale de intiala si a doua instantia, cu restringerea, ca decisiunea in afacerile gubernamentali proprii, precum si executiunea acestei decisiuni sa nu se tiana decat de organele stabilitate prin guvernamentu.

Compromisul mai contine apoi si alte dispusetiuni si adeca: pentru semnarea afacerilor ce se tien de Galitia, cabinetul va avea unu ministru specialu alu acestei tieri si in Viena se va stabili langa curtea suprema de justitia si de casatiune unu senat deosebitu alu Galitiiei, a carui legaturi cu cele-lalte senate tienatore de imperiu voro si regulate prin o lege imperiale. Intru catu privesce partea financiaria se va dispune o suma anuala pentru instructiunea publica din Galitia. Suma acesta se va fipsa dupa trebuintele tierii pentru consiliari scolari, scoli normale, fonduri de studii, scole superioare etc. La fia-care 5 ani se va face o revizuire asupra acestei sume si se va mari sau micu in proportiune cu recerintele celor-lalte tieri ale monachiei; in asemenea modu se va fipsa o suma pentru administratiunea politica.

Mai vinu apoi unele dispusetiuni prin care deputatii senatului imperialu tramsi de Galitia sa nu pota luat parte la desbateri, caci suntu subtrase dela competinti a senatului imperialu, incat acele privesc Galitia. In casul acesta ceilalti membri ai senatului imperialu formedia senatulu imperialu restru sunu ingustu.

Acesta aru si punctele de capetenia ale compromisului.

Dar' caus'a galitiana se pare a da acum si de a treia pedeca din afara. „N. D. A. Ztg.“, fola oficioasa din Berlin, intr-unu articlu pasiesce energetic in contr'a acestui compromisu si qualifica impacarea acesta a Galitiiei de unu actu prin care se pune in lucrare deslipirea faptica a acestei tieri de catre Austria, pentru ca fola berlinesa dice, ca in compromisu nu se afla nici o garantie efectiva contra unui abusu din partea polonilor in intieselu ostilu satia cu imperiulu. Cu deosebire se accentueaza impregiurarea, ca acestu statu provincialu ce s'aru crea acum, nu are nici o responsabilitate inafara, — o indigitate acesta, ca Austria va avea sa porde responsabilitatea faptelor din partea polonilor. Desu citat a fola merge si mai departe si gasesce in mesur'a acesta simburele unei formari de unu statu nou polonu in costecele Prusiei, care statu o oru sili pre acesta din urma a se cugeta la mesuri impedeccatorie de influintele Galitiiei asupra polonilor din Prussia.

Din cele ce vedem ca se exprima in citatulu articlu, potem deduce, ca dorintele polonilor galitianni abia se voru potea realizata si in form'a asta restrinsa, propusa de subcomitetul parlamentariu.

Afaceri de drumu de feru.

Junctiunea drumurilor de feru cu Romania a provocat o intercaliune noua in dietia din Pest. Deputatul Fridericu Bömches a fostu intercalantulu, de sigura in urma unei sciri responsabile prin Pest, ca consiliul ministerialu s'a ocupat seriosu cu cestionea acesta si a decisu sa staruiasca pentru junctiunea catelor de feru la Oituz si Bozeu, si atatu de dincocce catu si dincolo (in Romania) sa se lucre pentru acesta junctiune deodata. Ministrul de comunicatii respunde la intercaliune dicendo, ca regimul recunosc inse-natatea cestionei si o tratiza cu tota precautie

si atentiu. Regimul nici odata nu va face vre-o invoiela cu regimul romanescu, prin carea sa se vateme interesele tierilor coronei unguresci. Nu poate fi in se responsabilu de ceea ce va face regimul romanescu in privintia acesta; poate insa primi asupra si responsabilitatea asupra propunerei ce o va face elu dietei la tempulu seu, care propunere nu va fi nici de cum in defavora intereselor unguresci; cam acesta e cuprinsu responsabilu la intercaliune, din care atatu intercalantele, catu si diet'a n'au potutu asta mai multu decat au asta din scirile ce s'au fostu respondito prin Pest.

Dara in cestionea acesta aflamu in „Osten“ o notitia, carea dupa afirmarea acestui jurnal si are isvorul din cercu militare.

Notitia acesta poate deslusiesce mai multu cestionea, decat responsabilu ministrului de comunicatii din Pest. Notitia acesta dice ea dromurile romanesci si modulu junctiunei loru cu rociul drumurilor austriace si rusesci suntu pentru statul austriacu nu numai cestione de interese matierale, ci in gradu cu multu mai mare cestione de securitate strategica.

Dece russii indrepta drumurile loru astfelii spre Romania, incat ei sa pota sosi numai cu o ora mai insante decat noi cu unu corp de armata, atunci amu perdatu tota influintia nostra in orientu.

De aceea numai o astfelii de junctiune potem admite cu dromurile romanesci, carea sa ne deschida pre calea cea mai scurta intrarea la positiunile, cari suntu cheia la posessiunea Romaniei, si carea sa ne duca catu se pota mai in grada la campurile de batalie, pre cari mai corendu sau mai tardiu va trebusi sa se decide lupta intre Austria si Russie.

Regimul rusescu a constrinsu pre Romania sa faca junctiunea la Sculeni langa Pratu. Regimul austriacu nu potu respondre altu-feliu la intemplarea acesta, decat prin pretinderea ca sa-si imbine drumurile de feru la vama Oituzului, de-si in alte impregiurari din pnnctu de vedere materialu, junctiunea s'aru potea face altarea cu multa mai bine. Russi'lu lucra acum intr'acolo, ca locomotivele rusesci si vagonele militare sa pota neimpedecate ajunge pana la Iassi, va sa dica ca drumulu de feru dela Sculeni pana la Iassi sa aiba aceansu latime, carea o au drumurile de feru rusesci. Comisiunea camerei din Bucuresci, carei i s'a incrediutu referatul proiectului, ce privesce drumulu de feru la Iassi—Sculeni, a si concesu pretensiunei rusesci, asi incat distanta acesta de drumu va servi eschisivu numai scopurilor rusesci.

Pana aici notitia, carea este probabil ca ne da o deslusire mai apriatu, decat cum amu disu cea din responsabilu ministrului.

APELU

la advocatii romani.

Lipsa unei reunii a tuturoru advocatilor romani din Transilvanie, Ungaria si Banatu, credem, ca o simtimu cu totii. Avantagile unei astfelii de reunii pre terenulu juridicu suntu in generalu atatu de varie si benefacatorie, incat abia se potu precalcule; pentru noi inse voru avea o insemnata indoita, candu vomu constata, ca spiritul de reunii a devenit astazi motorul celu mai potente pre calea progresului, si ca tota celealte natiuni conlocuitorie posedu asemenei reunii.

Din aceste motive subscrissii ne permitem a ne adresá prin acesta la toti colegii nostri din Transilvania, Ungaria si Banatu si ai rogá, ca meditandu asupra acestei importante cestioni si asta, dimpreuna cu noi, nesesaria esfauire acestei idei, sa binevoiesca a conveni la Dumineca

Tomei în 5 Maiu 1872 st. nou la Alba-Iulia spre contielegere, eventualu redactarea și asternerea statutelor spre intarire.

Fagarasiu in 15 Februarie 1872.

Ioane Romanu,
advocat.

Arone Dennisianu,
advocat.

Program'a electorale a partitei unguresci din stang'a

„Se apropia tempulu cându națiunea insasi pote dispune despre sörtea sea prin alegerea deputatilor dietali.

Dela succesulu alegerilor acestora depinde directiunea, in care se voru desvoltă trebile tierei noastre in viitorulu de mai aprópe.

Chiaru si pâna acum inca se constituiescu partitele diferile pentru alegerile aceste.

Petrus de insemnataten momentului ne tiemnu si noi de datorintia, că grupandu-ne că o partita compacta pre lângă stégulu nostru, sa folosim verce midiulocé, concese si loiale, pentru că sa putem castigá principieloru nôstre majoritate in sessionea dietala viitoria.

Acést'a se pote intemplá numai atunci, déca convenindu din tôte pările tierei comisiiuni celor de unu principiu cu noi, pentru că sa pôta conlucră la constiituirea (pre lângă sustinerea libertatei provinciale) unui comitetu, si sa dispuna despre agendele aceloi'a in genere, precum si despre procedur'a ce avemu de a urmari in viitorio.

Provocâmu dara cu confidentia patriotica si onore la conlocrare pre toti acei fii ai patriei, cari consimtiendo cu programulu nostru edatu in 1868 voiescu intre cele altele:

armat'a maghiara;
incetarea delegatiunei;
neaternarea finantelor;

voiescu : reforme corespondietore pre terenulu spiritualu si materialu; si cu deosebire reformele referitore la dari si monopolori;

voiescu : prin aceste si astfelu de dispusetiuni, pre lângă sustinerea integratatiei patriei, indestulirea fiacarui'a cetâtianu alu patriei, de verce limba si nationalitate;

dar' le voiescu tôte aceste in tempu binevenitul, in modo si cu midiulocé corespondietore fara de nimicirea si pericolitarea acelora ce suntu bune in constelatiunea presenta; cu unu cuventu : cine apróba atâtua directiunea cătu si modulu desemnatu in programulu acel'a

Sunt provocati inainte de tôte, că in cercuirele alegatore si comitate, unde inca nu s'a intemplatu acést'a — sa se constitue in partita; si că sa aléga atâtua din locurile aceste, cătu si din acele unde s'a intemplatu mai de multu constiituirea — delegati, cari sai pôta reprezentá in o conferintia generala de tiéra; si că sa insciintieze cătu mai curendo despre alegerile intemplate pre presiedintia clubului partidei stange celu pucinu pâna la 29 Febr. a. c., pentru că sa se pôta dispune despre convocarea unei conferintie de partita inca sub de cursulu sessiunei dietale de scum'a.

Ne nutresce sperantia ca apartienatorii programului nostru repetitu aci in momentele principali, simtiendo cu noi dimpreuna ponderositatea alegerilor viitoré, voru si gata totuodata cu noi dimpreun a face tôte acele, ce demanda datorintia cătra patria; si că semnu alu consimtirei, ne voru comunicá cătu mai iute numele delegatorilor loru.

Succesulu nu urm'a totudéun'a midiulocito lop-ta; der' succesulu inordarei pentru caus'a bona nu pote remané.

Constantia der' pre lângă caus'a bona sa ne sia devis'a!

Clubulu partidei stange dietale.
Din „Gaz. Tr.“

Sadu, 10 Fauru 1872.

† Prea Onorate Domnule Redactoru! Sam-bata in 5 ale curgatorei petrecerâmu la loculu de odichna eterna pre demnulu si zelosulu nostru parochu gr. res. din Sadu, Parintele Stanu Popoviciu, carele abia in alu 40-lea anu ala vietiei sale, dupace servi căti-va ani că invenitoriu, iéra 13 ani portă sublim'a si greoia sarcina pastorale spre deplin'a multiemire statu a superiorilor sei,

căto si a filioru susfetesci incredintati pastorirei lui, in urm'a unui morbu cumplitu de care au suferit mai bine de 6 luni de dile, si pre carele nici sci-intia madicale, nici robustitatea tropesca si tari'a susfetescă a fericitului in Domnulu repausatul parochu, nu au foste in stare alu delatoră, comunica cu SS. Taine, dupace facura ulteriorele dispozitioni prin testamentu, si dete susfetelu in mâna creatoriului, lasându in mare doliu pre onorat'a si démon'a sea sotia, Domn'a Preoteasa Anna nasuta Petricu, carea, in totu decursulu morbului greu nici pre unu momentu nu au lipsita delângă densulu, pre rudenie sele, pre intregu poporul nostru din Sadu, carele l'au iubitu că pre unu adeverato parinte susfetescu si pre numerosii sei amici si conosciuti.

Servitiu funebru, inceputo la 9½ ore diminea, sa seversira in modu solenu, asistându la acel'a lângă Parintele Protopresbiteru tractualu Ioanu Popescu 11 preoti si unu diaconu. Spre a inlesni popornui numerosu participarea la acestu servitiu solenu, dupace se facura incepotulu in cas'a fericitului repausat, siese preoti mai tineri, ridicara cosciugulu cu remasitiele-i trupesci si sub sunetulu clopotelor si alu armonioselor cantari funebrale esecutate de corulu tinerimei clericale din Sibiu, In petrecerâmu pâna in biserică, unde in audiulu intregului poporu — se continua servitiu funebru, carele se fini cu o cuventare corespondietore vietiei exemplare si meritelor repausatului in Domnulu parochu pentru biserică si scola, care cuventare, rostita de Par. Protopresbiteru Ioanu Popescu, storsc lacrami de dorere din ochii tuturor celor de fată.

Dupa obicinuit'a serular, care era cu atât'a mai corespondietore, eu cătu acést'a seversita de intregu poporul nostru din Sadu — poteai coti din fat'a acelui poporu dorerea ce i au causat pierderei acestui prea adoratu pastoriu susfetescu alu seu, trupulu fericitului repausat in Domnulu fu ridicat din biserică si dupa obicinuitate rugacioni de deslegare, sub sunetulu dolioselor cantari chorale funebrale, se asiediara in mormentulu udatu cu lacrami de dorere, ce curgeau in abundantia de prefetele tutororu celor de fată fără deosebire.

Fia-i tieran'a usiora si omintirea eterna!

De pre malulu Oltului 3/15 Febr. 1872.

Domnule redactoru! Unu secuiu in nr. 12 alu jurnalului „Nemere“, foia magiara din Brasovu, cu subserierea „Literati“ cîteză a atacă pre dlo A. Onitiu, judecatoriu reg. din orasulu Sant-Georgiu, scriindu ca d-lui aru fi asternutu unu protocol romanescu inaintea judecatoriei reg. si astia pre regimulu asupra susu numitului domnu, dicendu : „ca prin compunerea unui protocol romanescu, constructivnea statului intregu si interesulu acestui'a se valama, ba se bajocoresce, adeca limb'a statului se ignoréza, si prin acést'a aru dovedi d-lui, ca legile se calca publice si se respectă regimulu actualu, si intrăba pre susu numitului domnu, ca ore intr'a cui interesu? si pentru cine si compusu d-lui acel protocol romanesc? acolo, unde nici români nu siu vorbí romanesc? si ca ore d-lui: de unde si ia cutediare acést'a fără de margine?“

Ei, carele cunoscu pre susu atinsulu domnu in persona si amu castigatu informatiunile de lipsa despre susu atins'a causa, declaru assertiunea lui „Literati“, ca aru fi asternutu unu protocol la judecatorie, de calumnie. Este inşa dreptu, ca d-lui că jude investigatoriu au compusu protocolu romanescu si acést'a nu in interesulu secuilor din Seps-Sant-Georgiu, ci in interesulu românului din Dabariu, Georgiu Sidonu, că daunatu si a lui Ioanu Luc'a că inculpatu, carii nu conoscu limb'a statului; si acesta compunere s'a facutu dupa legea din 1868 Art. X. lin. IV. §. 8. adusa in diet'a din Pest'a; prin urmare respingu cu indigatiune acea assertiune a lui „Literati“: ca respectivulu domnu aru fi calcatulegea, siu aru fi valamata constructiunea statului, siu aru fi respectatul regimulu actualu prin compunerea unui protocol romanescu!

Domnulu jude investigatoriu nu este indatinalu a calcă legile statului, nici a respectat autoritatea regimului, ci, precum cunoscu eu, se tiene rigorosu de lege, carea tienere unoro secoli nu le prea place,

pentru ca e in contr'a egoisticului loru interesu, si fiindca susu numitulu domnu că fostu judecatoriu urbarialu nu s'a prea plecat la interesele nimenii, ci a judecato pre bas'a dreptatéi, — si spre indestolirea si a poporului inplatalu si din cauza acësta acum lu persecuta o elica, carea de necasu, ca regimulu au rendutu nu numai pre desu numitulu domnu de judecatoriu aici, ci si fiscalu român, si uno cancelistu român, acum scuipa focu prin jurnalele unguresci si firesc se inhatia mai tare de dl judo investigatoriu, pentru ca au cutediatu a aplică legea adusa in dieta. Si ore ce pote sa fia cauza de nu incapă unii secui de susu numitulu domnu, carele, de cându se afla in Seps-Sant-Georgiu nu au vătematu pre nimenea, nici a calcatu vre-o lege, din contra a incognjuratu ori si ce frecărri personale, ba s'a si seritu de societatea loru si a cautat de treburile sele.

Nu e destulu, ca clic'a, care nu incepe de dlui, l'a foste atacatu pre sobt ascunsu inaintea inaltului regim, poreclindulu de daco-român, in urm'a cărei'a atacări, pre lângă tôte, ca a avut testimoniele si recomandările oficiose cele mai bune, nu fo denumit de judecatoriu reg. cu lefa de cea mare, ci numai o lefa de fostu asesoru suplentu urbarialu in Seps-Sant-Georgiu aplicatu? Si ore pentru ce sa fia daco-român? Dóra pentru ca s'a intrepus că fiu alu bisericiei gr. or. române, cătra care este plinu de pietate, cu alti impreuna de a se zidi o biserică pentru bicti crestini români presentati din Seps-Sant-Georgiu? pre cari crestini clic'a iau tienutu pâna li s'a ruinato biseric'e româna cea vechia, (in locul cărei'a s'a radicatu cea nouă) — de prada spre a se face reformati, si pentru ca nu s'a facutu reformati, acum clic'a scuipa focu, si mania si pofta de reshunare si-ardversá-o asupra susu numitului domnu!

Deci ore crima e si a fostu aceea, déca cineva se intereséza si s'a interesatu de binele națiunei si a bisericiei sele cu scopu de a prosperă in cultura si moralitate si națiunea română, că prin acést'a sa se faca fii unei națiuni cetătieni buni ai statului? séu dóra i-aru placea mai bine elicei, că fii națiunei române sa umble prin birturi diu'a si noptea?

Este tristu lucru, cându unu ampliatu român cu portarea cea mai buna, cu cunoscintia deplina de legi, pre carile rigurosu le esecuta densulu, este persecutatu intr'unu statu constitutionalu, cum e patria nostra, numai si numai pentru ca-si iubesc si elu naționala si biseric'a sea, precum si-o iubesc si ampliatul magiaru séu secuiu, căruia este iertat, de-si in functiune de statu, a fi euratoru primariu alu eccliei reformate, lucrându cu tota energi'a pentru prosperarea si inaintarea in cultura a națiunei sele.

Este si mai tristu lucru, cându se persecuta unu ampliatu român atunci, cându se folosesce de dreptulu datu prin lege de a luă protocole romanesci in cause criminali cu unu daunatu séu cu unu incolpatu, carele nu scie alta limba, decâtua cea română, si carele are dreptu, că ori si care cetătienu alu statului, de a cere că sa se ia protocolul in limb'a sea in interesulu seu, că nu cum-va printalmacie rea intr'o limba lui straina sa i se perclitedie desdaunarea si respective onorea lui.

Ore cetatiénulu român nu platescă asemenea dare si nu pôrtă tôte sarcinile statului că ori si carele cetatiénu magiaru séu secuiu? si déca d'a, atunci de ce i se denegă dreptulu de a se folosi de limb'a sea ori si onde se asta? ore pentru ca vre-unu român se asta pre teritorioului săia numit secuiescu, séu se asta sub jurisdicția unei judecatorii reg., carea este intr'unu orasiu secuiescu, unde precum dice corespondintele „Literati“, nici români nu sciu vorbí romanesc, sa fia silito a se compatriotii nostri magari si secui acést'a dorescu, atunci nu suntu amici românilor, ci inimici, si nu voru infratiarea adeverata cu noi precum o buciuia foile loru de unu tempu încocé, ci ei voru numai aceea fratiatate, prin care sa ne perdemu naționalitatea si confessiunea nostra.

Déca vr'o judecatoriu reg. se asta intr'unu orasiu secuiescu, de acolo nu urmează ca alte comune de aceea judecătoriu tienatore sa fia sacuiesci adeca nu urmează ca comune curatul românesc; precum e si comun'a Dabarla, Bacitelecu, Muresiu, Borosneu-micu, Buzaua etc. sa nu aiba dreptu a se folosi de limb'a loru la susu atins'a judecatoriu. Déca suntu supuse susu alinsele comune unei judecatorii intr'unu orasiu secuiescu asiediate, din acést'a nu urmează ca numai in limb'a magiara este iertat a

se scrie, și deca ore cineva, de-si român, are voia de a se folosi de limb'a magiara, aceea e tréb'a sea, daca acésta nu eschide dreptulu de a se folosi elu si de limb'a sea.

Nu potem scí ce au plesnit in capu redactorului dela foia „Nemere“, carei'a i place a trece de foia de infratire si pre harhia lueră cu tota poterea pentru infratirea intre noi si ei, de primește in colonele sele articuli de aiei'a, prin cari se tulbură fratietaea cea adeverata, articuli, cari atită ur'a magiarilor si a secuilor osupr'a românilor, articuli, cari contineau in sine atragerea atenției inaltului regim spre a persecută pre unu amplioatu român, carele executa legea dielala facuta de magiari si in favorea magiarilor?

Este legea susu atinsa pentru aceea facuta, că sa remana litera mórta? seu pentru că de cum-va vre-unu amplioatu român aru cutesză a o esecută, atunci sa se face larma prin gazete in tota lumea: „Eata unu amplioatu romanu in statulu Ungaria' au cutediatu a compune si unu protocolu romanescu.“

Deocamdata me marginescu pre lângă atâta, că sa se constatedie si inaintea publicului român, ca cum voru unii magiari si secui a practisă fratietaea si cum se persecută unu amplioatu român nevinovat, pentru ca au aplicat legea, o aplica si va aplică-o pâna va trăi, si asteptu rezultatul acestei persecutiuni intrigante, despre care nu voru intardia a publica cele de lipsa descoperindu inca multe lucruri interesante, ca cum iubescu secuii pre români*).

Si aicea in locu de inaintare astămn inapoi ure. Si pentru ce? Pentru jidovimea ne-a cunoscute. Na credem. Căci nu jidovimea, ci ne pasare a năstra ne cunoscute pretotindenea. Jidovii ori unde se sia, suntu lucralori, omeni speculativi si cu combinatii. Capu, mâna si spiritu avemu si noi români, dar' de lucru fugimur că de satan'a cu putenia exceptiune.

Ei bine! dar' pâna cându totu asiá? Ori poporul român este destinat spre perire tocmai acum'a in „secolul civilisației“? ori nu mai este in noi nici o vitalitate?

Nepasarea, trânday'a este mórtea signă; lucru, diliginta da viétial. Dece pâna acum'a n'au perisut românu, avemu sa multiemimo harnicie antecesorilor nostri si poporelor invecinate, cari erau cam totu pre asemenea gradu alu culturei si alu comercialui cu noi. Acum'a inse cându comerciul nici de sementia nu se mai asta la noi români, acum cându poporele conlocuitore cu ajutorul oburelui si cu inteligint'a loru facu pasi gigantici in tota direptiune, ier' noi români pretotindenea si in tota lucrările năstre dovedim o nepasare si lasitate, acum, cându in locu de propasiere facem pasi retrogradi, nu potem ave vietiua ci numai vegetare, pote de adi pâna mâne. Primul cutremur, ce se poate intemplă in ecuilibriul Europei, prea usioru ne poate cutropi fără că sa lasam nici urme după noi.

Faca toti că unu, si unu că toti! Lucru diliginte pre terenul materialu si spiritualu că asiá secolulu alu XIX. si pentru noi sa sia secolul civilisației si a redesceptării generale. Faceti sa punem umeru la umeru, că aceste evinti sublimi, sa sia satira pentru alte nemuri, dar' nu pentru români. Dece ni place a ne provoca la anticii români, că la strămosii nostri, atunci sa ni placa a si miscă din patulu lenevirei, si a lucra cu barbătia si seriositate, căci numai asiá va pot fi vocea poporului vocea lui Domnedieu! „Patri'a.“

Romania.

„Uniunea liberale“ reproduce pre lângă comentariu din „Românsche Post“ din Bucuresci o convorbire intre Domnitorul Carol I. si consilul general al Americei de Nordu Peyxotto.

Eata convorbirea:

Correspondinte: — N'amu fostu putin surprinsu de a gasi in acesta capitala o misere atâtua de via; eu credeam ca suntet asiá de mult sub inriurirea orientului, incătu vieti'a aici aru semană mai multu cu acea din Damascu seu din Teheranu. Eu gasesc inse orasulu Bucuresci multu mai inaintat decât Constantinopole, si posedandu mai multe traseturi comune că orasiele cele mai mari ale Europei occidentale.

Domnitorul: — Cu tota inriurire contrarie tiéra mea in cei de pre urma siște ani a facutu pasi repedi spre inaintare, si acestu progresu se arata mai alesu in capitala sea, care, nu in unu mieu gradu, reproduce imbunatatirile tieri intregi. Mai multi seculi sub pressiunea a două despotismuri, care fia-care la rendulu seu si imparatia comorile ei, injoseau si desmoralisau poporulu; tiéra acésta s'au emancipatu in anii din urma de legaturile sele de supunere, si cu ajutorul spirului tempurilor moderne au luat unu aventu imbeculatoriu.

Correspondinte: — A-ti avut seriouse greutăti cu căle ferate. Eu cunoscu pre Strussberg; elu ou jucato in statele unite americane unu rol tu atâtua de neonestu că si in acesta tiéra. Elu 'm' aduce aminte de unu altu asemenea caracteru ce esista in Americ'a, unu óre-care James Fisk, de care inaltimela vostra poate ca a-ti auditu vorbindu-se cu ocasiunea călei ferate a Erindului. Elu era unu aventure, care nu avea alto capitalu decât nerusinarea sea si era capabilu sa ia asupra sea chiar si clodirea unui podu intre New-York si Liverpool.

Domnitorul: — Amu avutu nenocirea de a fi inselati, ceea ce s'a intemplatu mai inainte si in alte tieri mai mari si mai inaintate.

Correspondinte: — Se pare ca aceste ispite suntu trebuitore pentru esperintă nătunilor că si pentru aceea a individilor. Inse in potriv'a inlaturării greutătilor este tocmai acea partida care a datu concessiunea la 1868; si prin urmare tocmai ea este si respondietore pentru ne-norocirile ce au rezultat din acea concessiune.

Domnitorul: — Asiá este. Inse intr'o tiéra jona in individualitatea sea politica, ase-

meca contradicerei nu trebuie sa ne suprinda. O națiune este că si unu individu; juneti'a nu posedă calitățile varstei barbatesci. Români nu suntu copii, inse esperintă politica este o planta care crește forte inelu, si unu poporu are a trece pînă mai multe ispite inainte de a potea corespunde la marile cerintele ale libertăției. Podorul meu este forte primitorul de straini; elu are multu spiritu si multe calități naturale pre care timpulu, inriurirea instructiunii si o neconitenita ocupatia industriala le poate puternicu desvoltă.

Correspondinte: — Aveti o tiéra bogata care precum istoria ne o arata a hraniu numerose armate, si care totusi din mijlocul camplitelor calamități ierasi sa realitiu.

Domnitorul: — In adeveru nu credu sa se gasesc o tiéra mai frumosă. Afara de minunatul seu pamantu atâtua de insusită pentru producții de mari secerisuri si cresterea de numeroase turme, bogătia sea minerala pote sustine concurrentia cu Pensilvania vostra. Căti va geologi carii au examinat numai superficialu muntii nostri dicu ca metalurile cele mai variate astăpta numai măna care sa vie sa le exploate. Putinurile noastre de petroleum de-si in proportia putinu exploatare, inse suntu forte bogate. Noi deja esportam petroleum si luminam ca elu orasiele noastre. Numai Bucuresci se lumina cu gasu aerosomu care se pregatesc din carbuni importati, de si comori mari de carbuni diau inca in tiéra nostra ne exploatare.

Correspondinte: — Dérui tieranii?

Domnitorul: — Nu esista in lume unu poporu mai blandu si mai bunu. Cautam a imbnatati sörtea loru cătu se poate mai grabnicu. Noi amu intemeiatu si o scola de agricultura despre a cărei succese va pot fi vorbi din consulii care a visitat'o.

Generalu consul: — Dupa ce laudă multu acea scola sfârsiesc dicându: amu visitat tu in acea placere universitatea din Bucuresci dimpreuna cu unu senator americanu care au visat atunci Bucuresci.

Domnitorul: — Instructiunea publica propasiesc in unu modu multiemitoru, statistica din urma ne arata ca 100,000 scolari frecuentădă scólele: inaintea resbelului din Crimea esistă in tiéra de abe a diecea parte din acestu numeru. Legea au introdus in vestimentulu gratuitu si obligatoriu si a fostu stăruinti a mea cea mai serioasa de a aplică in tota putint'a prescriptiunile legei. Noi posedem dône Universități, un'a in Bucuresci alt'a in Iasi; numerulu invenitorilor care astazi suntu intrebuntati in scoli se-sue la patru mii.

Correspondinte: — Care este cauza antipatiei ce esista contra strainilor si in deosebi contra germanilor?

Domnitorul: — Ne iubirea germanilor provine din dône motive si anume: si retinuta lui Strussberg si adencele simpatie ce națiunea româna are pentru Francia.

Correspondinte: — Dara in ceea ce privesc prigonirea contra Ebreilor?

Domnitorul: — Aceste prigoniri n'au provenit din fanatismulu religiosu, dara suntu stârnite numai, intr'unu chipu artificialu, de către demagogi pentru injosorile planuri politice. Căndu principiile economice voru fi mai bine intelese aici atunci falsiele doctrine voru perde influența fatală pre care a esersat pâna astazi. Este dorint'a mea că egale drepturi sa se dea la toti care suntu nascuti români fără deosebire de confesiune religioasa. Constitutiunea garantădea deplina libertate de conscientia. Noi amu avutu a sustine multe lopte. Din primavera trecuta (10 Martie) unu nou spiritu a strabatutu in tiéra. Cabinetul meu este compus de barbati cari nu numai suntu insuflati de cea mai mare iubire a patriei dara inca posedu inteligiția si si simtiemntulu de dreptate ceea ce promite multu in favorea viitorului, restoranicindu deja liniscea in tiéra. Membrii cei mai capabili din camerile legiuitoro si increderea popului spriginesc ministerul meu.

Correspondinte: — In Statele unite israelitii facu parte din cetătienii cei mai stimati si mai cu inriurire. Fia care sanctia le este deschisa si nu este de locu cu nepotintia că curendu seu mai tardiu unu israelit sa ajunga a fi celu mai inaltu magistrat a unui poporu compusu de 40 milioane din cei mai liberi si mai neatârnali cetătieni,

*) Amu dorit că din tota părțile unde se comitu

asemenea lucruri se avem inșincintări, cari va fi bine sa se arate publicitatea. Acésta cade in cadrele apararei intereselor noastre nationale, si recere dea noi totu asiá de energica activitate că si in sferele mai inalte politice.

R. R.

Domnitoriu: — Nu există celu mai micu motivu pentru că toti omeneii sără osebire de religiune să fie chiamati la exercitiul drepturilor politice și civile; negresitul cu acelle-si marginiri pre care fiacare statu socote de cununia a le face în privința dreptului electoral. Tota atențunea dera ce merita se va dă acestei cestii; și poporul meu vediintu intelepcionea și dreptatea acestui modu de procedere nu se va refuză de a dă altor' a cele privilegii în puterea căror' și noi reclamam autonoma nostra și libertatea afacerilor nostru din launtru. Această corespunde invetieturilor celor mai înalte ale civilizației și ale progresului.

Varietăți.

** (Denumiri.) Ministrul reg. ung. de justiția a denumit e executori judecători și pre: Albertu Verves la tribunalul reg. in Aiud; Fr. Csürös la tribunalul cercuiale de ecole; Ludovicu Munteanu la tribunalul din Haliag; Fr. Kardos la trib. cerc. din Puiu; Ign. Balló la trib. din Csiksereda: asemenea acolo. la trib. cerc. Mich Vitos; Stefanu dos la trib. cerc. din Csikszentmarton; Olivier Nagy și Parteniu Ratiu la trib. din Turda; Aleșandru Lukacs la trib. cerc. acolo; Aleșandru Iakab la trib. din Mureșu Osorhei; Iosifu Verves la celu din Vintiul de susu; Fr. Aradi la trib. cerc. al Iarei inferioare; Stefanu Hilib Gála la trib. Kezdi Vasiarhei; Lud. Vitalyos la trib. cerc. de acolo și Lud. Hamar la trib. cerc. din Covasna; Adamo Kakutsi la trib. din Sepsi-Sangjorgiu; Nicol. Nagy la trib. cerc. de acolo și Georgiu Száraz la trib. cerc. din Baroltu; Aleșandru Biro la trib. din Odorhei; Lud. Szabó la trib. cerc. de acolo și Alessiu Kantsag la trib. cerc., Cristuru secuiescu, Carolu Löriñcezi la trib. cerc. din Eted; Fried. Theil, Mich. Welther, Ioanu Spaek și Andreiu Schoaner la trib. din Sabiu; Gustavu Wolf și Sam. Schuler la trib. cerc. de acolo, — Carolu Grasser la celu din Sebesiu, Guilelm Wendler la celu din Mercurea, Carolu Neugeboren la celu din Nocrichiu, și Demetru Bersa la celu din Saliste; I. Graef la trib. din Seghisoră, Mich. Bruckner la trib. cerc. de acolo, Mat. Müller la celu din Cohalmu, G. Maurer la celu din Cincu-mare; G. Badendorf și Fred. Immer la trib. din Brasov; Ed. Langer la trib. cerc. de acolo; Andr. Lazar și Fred. Brandschott la celu din Satulungu; I. Varavanu și Iac. Kerth la trib. din Bistrită; Sig. Theil la trib. cerc. de acolo și los.

Horváth la celu de Teca; Fred Binder la trib. din Mediasiu; Carolu Elges și Fr. Orendi la trib. cerc. de colo, I. Lekelei și I. Szentpéteri la trib. cerc. din Ibasileu, Mich Wachsmann la celu din Balcaiu.

** Cu placere impartasim publicului nostru cetorui, ca dl Teodoru G. Nică din Brasovu a fostu promovat la Universitatea c. r. din Vien'a în 16 Februarie c. n. la gradul academicu de doctoru in drepturi. Intre tesele separate de dl Dr. T. G. Nică in sal'a consistoriului universitatii aflâmu și de acelle ce privesc dreptulu canonico alu bisericei noastre resaritene, in specie, argumentarea canonicitatii administratiunei bisericei prin sinodalitate, la carea participa și laicii (mirenii). Esprimendu-ne bucuria pentru acestu crescementu alu intelligentiei noastre urâmu nouului d. Dr. succesorul dorut pre carier'a sea inainte pâna la cele mai adencii betranetie, se intielege, fără de a uită de indatoririle cele sacre către națiunea și biserică sea.

** „P. N.“ are scris din Fagarasiu ca pentru capitenatul districtului aru avea prospecte Stefanu Lăday vice comitele fostu alu comitatului Albăsuperioră.

** (Tribunalul de presa din Pest'a) Eri, la 15 Febr. s'a pertractat inaintea acestui juriu procesulu de presa a procurorului generalu in contr'a redactorului diurn. „Zastava“ Stefanu Popovics. Obiectul de acusare a fostu unu articolu aparutu in anulu 1871 in nrulu 74 alu acelui diurnal, in care se suspicionea cont. Andrássy și regimul magiar, cumca aru si luatu parte la omorul principelui serbescu Michaiu. Dupa ce acusatoriul si acusatula si termina vorbirile si replicele sale referitoare la acestu procesu interesant, presiedintele enuncia verdictulu, in intilesulu căruia Stefanu Popovics e condamnatu cu 9 voturi la o mulțime de 500 fl. 1 1/2 anu inchisore si le suportarea speselor de procesu.

** Procesu scandalosu. In nr. trecutu amu amintit ce-va pre scurtu despre unu procesu ce are sa se pertracte inaintea judecătorielor din Pest'a si care si are originea din resbelulu din 1866. Lucrul mai detaiat este urmatru: Conte Bismarck, carele acum este principe, a fostu imputernicit pre unu conte Csáky sa organisesdie o legiune a lui Klapka numita si eventualu si o insurecție in Ungaria. Spre scopulu acesta s'a impartit si bani, cari bani Csáky i-ar si impartit in tre subagentii sei. Cel'a vră sa-si dea socotela despre banii primiti. Subagentii inca se vede ca se retragu dela darea socotelei din parte-le si asiā imputernicitulu lui Bismarck a aflatu ca este mai naturalu că sa-i dea pre renitenti pre mân'a judecătiei. Curiosu lucru este in tota afacerea, ca per-

sonele acestea au lucratu totu in contra existintei statului si acum totu ele sa-si dea sem'a inaintea judecătorielor tieri, ce au facutu cu banii, precari i-au primitu dela inimicu tieri spre nimicirea tieri. Ba ce e mai multu, dupa cum celim in unele jurnale si agentulu principalu, contele Csáky va sa dica paratorulu si unii dintre parati suntu alesi deputati in diet'a tieri.

** (Gouverniul României) a ascernutu corpului legislativu două proiecte pentru fondarea unui creditu fonciariu românescu.

** (1000 cruceri pentru 2000 franci) Unui sodal alu firmei negotiatoresti „Fröhlich și Fleckeles“ din Vien'a, s'a manuatu din partea principalului seu 2000 franci cu aceea insarcinare, ca acăstă suma s'o tramita unei anumite firme din Paris. Bietulu sodal in distractiunea sea in locu de 2000 franci au tramsu la Parisu 1000 cruceri; aducându-si apoi aminte de gresielă facuta, a loatu-o la sanatos'a. — In dilele trecute primesc siefulu numitei firme o scrisoare din Parisu, in carea se adeveresc adeverat'a primire.

** (Unu hahamu fără urechi). Dela Bolgradu ni se scrie, comea unu individu mergendu sa cumpere ce-va din o pravaliie a unui ovreu acestu din urma, prin arroganța sea au adus lucrul pâna acolo de s'a nascutu intre cumpatoriu si vendiatoriu o bataia. Poporul din Bolgradu, audiindu despre acăstă, au alergat cu droiala spre havr'a ovreiasca si de acolo, la hahamu a casa, aici se incepă o bunica paruiala si trantela, pre care trebuia sa o sufere hahamulu. In urma unu individu din cétă paruitorilor au tatautu urechile hahamului. Astfelui ovrei din Bolgradu se potu lauda inaintea tuturor celor-lalti coreligionari a loro, cumca ei acum au unu hahamu, că si care nu au esistat vreodata in sinulu bisericei lui Moise. Au fostu muti, schiopi, surdi, pote si orbi, dară că si cinstițulu hahamu din Bolgradu nu credem.

** (Unu tunu monstruosu) numitul tunulu „Woolwich infant“, se gatesce acumu in unu din cele mai renumite fabrici anglese, numai gur'a (t i e v 'a) acestui tunu va ave greutate de 700 centenarie.

ANUNCIU.

Dlu advacatu de tiéra Iosifa Henrichu face prin acăstă cu totu respectulu cunoșcutu ea si-a mutat cancelari'a sea din Mercurea la Sabiu, piat'a mica, in cas'a de dupa mesernitie, nrulu 433.

(3-3)

Publicație.

Domnii actionari ai

Institutului de creditu și de economii „ALBIN'A“

suntu invitati prin acăstă cu tota onoreala la adunarea generala constituanta a societății noastre care se va tiené joi in 14² Martiu a. c. dimineti'a la 10 ore la Sibiu in localitățile comitetului, strad'a macelarilor Nr. 18, etagiulu I.

OBIECTE DE DELIBERARE:

1. raportul comitetului;
2. primirea statutului;
3. alegerea Consiliului de administratiune in sensulu § 35. din statut.

Eventualu:

4. A doua emisiune de actiuni.

Biletele de legitimare se scotu la cancelari'a comitetului in diu'a premergatore, cum si in diu'a adunarei pâna la 9 ore dimineti'a.

Sibiu, 22 Februarie 1872.

Comitetul fundatoriu.